

شناسایی ابعاد رهبری برنامه درسی علوم پزشکی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۳۰ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۸

خلاصه

مقدمه

برنامه درسی علوم پزشکی یکی از زمینه‌های مهم در حوزه آموزش پزشکی است. هدف پژوهش حاضر شناسایی ابعاد رهبری برنامه درسی علوم پزشکی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی می باشد روش کار

روش پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناسی و با رویکرد تحلیل مضمون انجام شد. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش متخصصان مربوط بود که با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند، ۱۵ نفر از خبرگان (در حوزه های برنامه ریزی آموزشی و درسی و مدیریت آموزشی) به عنوان نمونه انتخاب شد. از روش مصاحبه نیمه ساختارمند برای گردآوری اطلاعات استفاده شد.

نتایج

نتایج نشان داد در بررسی ابعاد رهبری برنامه درسی علوم پزشکی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی و ارائه مدل از تعداد ۹ مقوله فرعی تعداد ۴ مضمون اصلی احصاء گردید که نهایتاً مضمون های اصلی یاد شده نیز در ۴ مقوله اصلی طبقه بندی شدند.

نتیجه گیری

نتایج حاصل از جمع آوری داده ها و تحلیل مضمون نشان داد که ابعاد رهبری برنامه درسی علوم پزشکی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی شامل روش کار واحد یا پروژه، روش کار آزمایشی، روش ایفای نقش و الگوی شبیه سازی می باشد.

کلمات کلیدی

رهبری برنامه درسی، تجربه گرایی، رویکرد، برنامه ریزی آموزشی
پی نوشت: این مطالعه فاقد تضاد منافع می باشد.

شهرام رنجدوست^{*۱}

امین ابراهیمی قلعه جوق^۲

^۱ دانشیار گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

^۲ دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

*نویسنده مسئول: دکتر شهرام رنجدوست، دانشیار گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران.

Email: Dr.Ranjdoust@gmail.com

مقدمه

کیفیت آموزش و پرورش و توسعه آن به عنوان یکی از هدف-های والای آموزش و پرورش در گرو برنامه‌های درسی با کیفیت و جامع می‌باشد (۱). کیفیت بالای برنامه‌های درسی در درجه اول شرط لازم تحقق هدف‌های آموزشی می‌باشد، چرا که موضوع اجرای برنامه‌های درسی در محیط‌های آموزشی به عنوان شرط کافی مطرح می‌گردد که با مشارکت عده کثیری از قبیل مدیر، معلم، مشاور، دانش آموز و حتی والدین در مدارس صورت می‌گیرد. این در حالی است که نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که اجرای برنامه‌های درسی قصد شده و توجه به عناصر آن در آموزش و پرورش کنونی با دشواری‌های عدیده‌ای مواجه است (۲). با توجه به موارد فوق، اهمیت اجرای مناسب و کارآمد برنامه درسی در نظام آموزشی بر کسی پوشیده نمی‌ماند. از این روست که محققان اظهار می‌دارند که مدارس برای سازماندهی محصولات آینده خود در یک فرآیند خودبازسازی از هر جهت وابسته به رهبری هستند (۳). چرا که رهبران مدرسه قادر به تأثیرگذاری معناداری بر روی دانش‌آموزان و سایر نتایج مهم هستند (۴). در این بین نقش رهبری آموزشی در آموزش و پرورش کنونی کشور که نزدیک پنجاه درصد مدیران مدارس، مدرکی زیر لیسانس داشته و فقط ۰/۸٪ آنان دارای مدرک تحصیلی مدیریت آموزشی می‌باشند (کاستر، ۲۰۲۰) آنان را با دشواری‌هایی در ایفای نقش خود در مدارس مواجه می‌کند. فانگ (۵) با بررسی مجموعه‌ی زیادی از دانش‌آموزان، به این نتیجه رسیدند که نقش مدیران پنج تا هفت درصد واریانس پیشرفت تحصیلی را تبیین می‌کند. بنابراین می‌توان گفت که مدیران، همیشه رهبران بزرگ کلاس‌های درس نیستند. از این رو با این شرایط باید پذیرفت که نگهداشت برنامه درسی در مدرسه و جهت‌دهی آن به سمت آموزش اثربخش امری ساده و پیش پا افتاده نمی‌تواند باشد و در صورتی که قصد بر آن باشد

که به شکلی مناسب و جامع انجام گردد می‌تواند به یک دغدغه و مشغولیت تمام وقت برای اعضای مدرسه، دست‌اندرکاران و سیاست‌گذاران آموزشی باشد. اما این در حالی است که در بسیاری از مدارس طرح و اندیشه‌ای ساده هم برای نگهداشت برنامه درسی و سمت و سو دادن آن در جهت بهینه وجود ندارد و این امر موجبات تحریف و حتی بی‌کفایتی برنامه‌های درسی می‌شود (۶). از این رو به نظر می‌رسد که رهبری سنتی به شکل رهبری آموزشی، شکل مناسبی برای دهه‌های اخیر نباشد. در حقیقت، وقتی یک شکل رهبری تغییر می‌یابد، مجموعه‌ای از افکار به سمت اقتدار، رابطه قدرت، کار در مورد مدیریت برنامه درسی و تصمیم‌گیری، به تغییر یافتن در ارتباط با استلزامات یکدیگر نیاز پیدا می‌کنند (۵). از این رو در دهه‌های اخیر بحث از نوع دیگری از رهبری است که محوریت آن را برنامه درسی تشکیل می‌دهد (۷).

ایده معلم به عنوان یک رهبر بسیار جدید نیست. شواهد زیادی وجود دارد که بر اهمیت محوری رهبری در سطح کلاس درس تأکید می‌کند و چگونگی مشارکت فعال معلمان در تغییر مدرسه و سیستم را روشن می‌کند (۸). شواهد تجربی وجود دارد که از این موضع حمایت می‌کند و چگونگی رهبر-معلمی در داخل و خارج از کلاس درس را تقویت می‌کند. بررسی اخیر ادبیات رهبری معلم (۹) نشان داد که این حوزه از تحقیق تجربی، سرزنده، گسترده و بین‌المللی است. به نظر می‌رسد که علاقه زیادی به نحوه رهبری معلمان در کلاس‌های درس و خارج از کلاس‌های درس وجود دارد. روایت رو به رشدی در مورد نتایج و تأثیر رهبری معلمان وجود دارد، اما هنوز کارهای بیشتری برای تقویت این بخش از پایگاه دانش باید انجام شود. بیشتر این ادبیات بر

فرآیندها، رفتارها و عملکردهای رهبری معلم تمرکز دارد که تحقیقات توصیفی اغلب بر ارزشیابی یا تجربی برتری دارد.

تمرکز بر رهبری در سطح کلاس درس نیز در ادبیات گسترده در مورد رهبری آموزشی منعکس شده است (۱۰). کار محققان عمدتاً، هم ماهیت و هم نتایج شیوه‌های رهبری آموزشی در مدارس را تثبیت کرده است. با این حال، جالب است که این نوع شیوه رهبری متمرکز بر برنامه درسی، که توسط معلمان وضع می‌شود، برجسته‌تر نیست، به‌ویژه زمانی که بسیاری از کشورها مانند هنگ کنگ و سنگاپور به کمبودهای آموزشی خود از طریق تغییرات عمده برنامه درسی رسیدگی می‌کنند. در این زمینه‌های خط‌مشی، فرض بر این است که معلمان نقشی محوری در طراحی، ارائه، ارزیابی و اصلاح هر برنامه درسی جدید ایفا می‌کنند، اما اینکه تا چه حد معلمان نقش فعالی را به‌عنوان رهبران برنامه درسی ایفا می‌کنند، موضوع بحث‌انگیز است (۱۱).

کیفیت بالای برنامه های درسی در مرحله نخست، شرط لازم تحقق اهداف آموزشی محسوب می‌شود (۱۲). چرا که موضوع اجرای برنامه های درسی در محیط های آموزشی، به عنوان شرط کافی مطرح می‌گردد که با درگیری و مشارکت عده کثیری از قبیل مدیر، معلم، مشاور، دانش آموز و حتی والدین در مدارس صورت می‌گیرد (۱۳). از این رو اجرای فرآیند؛ یعنی، قرار دادن یک طرح توافق شده، تصمیمات پیشنهادها و ایده ها و خط مشی ها در قالب یک کار عملیاتی و اجرایی است که این امر پایه و اساس موفقیت و شکست هر طرح و برنامه ای به شمار می‌رود در اجرای برنامه درسی قصد شده و توجه به عناصر آن در آموزش دوره ابتدایی، با دشواری های عدیده ای مواجه است (۱۴). با توجه به موارد یاد شده، اهمیت اجرای مناسب و کارآمد برنامه درسی در نظام درسی آموزشی بر کسی پوشیده نیست. به ویژه کسانی که دست اندر کار تهیه محتوای متون و منابع درسی و نیز

مسائل مرتبط با تعلیم و تربیت جهت دستیابی به اهداف نظام آموزشی هستند، از طریق طراحی و اجرای صحیح برنامه درسی می‌توانند نتایج آموزشی را هر چه بیشتر در راستای رشد فردی و توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی قرار دهند و از اتلاف وقت و هزینه نیروی انسانی در جامعه پیشگیری نمایند. حتی می‌توان انگیزه بیشتر و مشارکت فعال تر یادگیرندگان و سایر عوامل را در امر یادگیری فراهم آورد (۱۵-۱۷). در نتیجه هر چه بیشتر، در جهت آموزش و یادگیری اثر بخش گام نهاد از این رو می‌توان اظهار داشت که نیاز به نگهداری برنامه درسی و انطباق با تغییرات برنامه ها و تصمیم گیری ها، احساس نیازمندی به رهبری برنامه درسی را در هر پایه و دوره تحصیلی، تبیین می‌نماید این در حالی است که اجزای برنامه درسی در دوره های تحصیلی مختلف به شیوه اداری - رسمی و بیشتر با تأکیدات از بالا به پایین و با تأکید بر مدیریت آموزشی صورت یافته است (۱۸).

کاپابل (۱۹) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که برنامه‌ریزی درسی مدرسه محور وظایف پیچیده و آشکاری را شامل می‌شود و اجرای برنامه درسی را به نوعی از رهبری برنامه درسی نیازمند می‌کند که از این طریق می‌توان چشم‌انداز تسهیم شده‌ای را ایجاد کرد و چندین سطح رهبری را به همراه ترکیبی از نیروهای رهبری متعدد شکل داد. هم چنین وی ترکیبی از رهبری تحول آفرین و آموزشی را برای رهبری برنامه درسی پیشنهاد می‌کند که توسعه آن را از طریق برنامه‌ریزی درسی مدرسه‌محور ممکن می‌داند. ادموند و لا (۲۰) نیز با مطالعه مدارس ابتدایی در هنگ کنگ پس از بررسی جنبه‌های نظری و عملی رهبری برنامه درسی اظهار نمودند که معلمان در فرآیندهای تصمیم‌گیری برنامه درسی درگیر می‌شوند که این امر منجر به توسعه حرفه‌ای آنان شده بود. شینگ (۲۱) نیز در پژوهشی انتظارات رهبران برنامه‌درسی در مدارس ابتدایی هنگ کنگ را در ۱۷ دسته استخراج و طبقه‌بندی

با وجود گستردگی و پیچیدگی آن، بیشتر بر روی مدیریت مدرسه و مدیریت آموزشی و مباحث مربوط به صلاحیت‌های حرفه‌ای و توسعه حرفه‌ای معلم متمرکز می‌باشد و توجه به رهبری با محوریت برنامه‌های درسی در مدارس، محدود و اندک می‌باشد. بر این اساس مسئله اصلی پژوهش حاضر، شناسایی ابعاد رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه‌گرایی است.

مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته برای گردآوری داده‌ها استفاده شد و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. برای روایی داده‌ها فرایند کدگذاری نیز مجدداً بعضی از مصاحبه‌ها انتخاب شد و در اختیار کدگذارانی که متخصصین برنامه درسی بودند قرار داده شد. همچنین به منظور تعیین ضریب توافق بین کدگذاران، متن ۴ مصاحبه به تصادف انتخاب شدند و در اختیار کدگذاران قرار گرفت. در پژوهش حاضر داده‌های به دست آمده از متن مصاحبه‌ها و جهت دقت هرچه بیشتر به وسیله نرم افزار MAXQDA مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و مضامین فرعی و اصلی استخراج شدند.

تطبیق و کنار هم چینی یا مضامین فرعی، مفاهیم ساخته شدند مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم انتزاعی تر بوده و سطحی بالاتری را نشان دادند آنها از طریق فرآیند تحلیلی انجام مقایسات برای برجسته‌سازی شباهت‌ها و تفاوت‌ها، که در سطح پایین تر برای تولید مفاهیم استفاده شد، تولید می‌شوند.

جدول ۱. مضامین فرعی و رسیدن به مقوله اصلی

مضمون اصلی	مضمون فرعی
روش کار واحد یا پروژه	تشویق دانش آموزان به انجام کار واحد

نمود که بیشترین و کمترین انتظارات به ترتیب مربوط به طبقه «مجهز بودن رهبر برنامه درسی به مهارت‌های برنامه‌ریزی درسی» و «افزایش تبادلات تخصصی در میان مدارس محلی» را شامل می‌شد. اما این که خود مفهوم رهبری برنامه درسی چیست و چه عناصر و مفاهیمی در آن مطرح هستند به دلیل جدید بودن این مفهوم در ادبیات برنامه درسی کشور نیاز به پالایشگری و تبیین دارند. هم چنین، مرور پیشینه پژوهش در حوزه رهبری در مدرسه

مواد و روش کار

روش پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناسی و با رویکرد تحلیل مضمون انجام شد. جامعه مورد مطالعه در پژوهش شامل ۱۵ نفر از خبرگان (در حوزه‌های برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و مدیریت آموزشی) بودند که بر اساس معیارهایی مانند داشتن تجربه در راهبری آموزشی و حداقل پنج سال تجربه مدیریت یا رهبری برنامه درسی در آموزش و پرورش و داشتن سن حداقل بالای ۳۰ سال و توانمند بودن در بیان و توصیف تجربیات خود و همچنین داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری نیز بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد و نمونه‌ها بر اساس ملاک‌های ذکر شده تعیین شدند. از روش

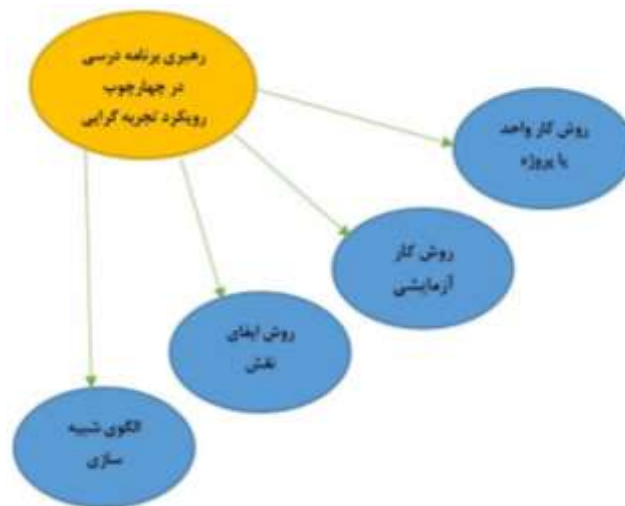
نتایج

بر اساس یافته‌ها و کدبندی‌های مربوط به ۱۵ مصاحبه تعداد ۲۸۶ کد باز احصاء گردید. پس از مرحله کدگذاری اولیه، با تحلیل داده‌ها و کنار هم قرار دادن چندین باره مضامین فرعی در ظاهر متفاوت اما در راستای فرآیندی مشابه و هم معنی، اقدام به ادغام کردن مضامین فرعی، در قالب مفاهیمی انتزاعی تر شد. در نتیجه از

	۲- ارائه فهرستی از موضوعات قابل بررسی
	۳- ارائه به صورت کار گروهی
	۴- تقویت اقدام پژوهی
روش کار آزمایشی	۵- بکارگیری روش های آزمایشگاهی
	۶- تجربه نتایج کار و انجام کار
روش ایفای نقش	۷- تجسم عینی موضوعات
	۸- اجرای موضوعات به صورت نمایشنامه
الگوی شبیه سازی	۹- استفاده از اصول سایبرنتیک

احصاء گردید که نهایتاً مضمون های اصلی یاد شده نیز در ۴ مقوله اصلی طبقه بندی شدند که در جدول زیر ارائه می گردد.

در بررسی ابعاد رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی و ارائه مدل از تعداد ۹ مقوله فرعی تعداد ۴ مضمون اصلی

شکل ۱. مدل نهایی تحقیق

نقش و الگوی شبیه سازی می باشد. در جدول ۲ ضرایب اثرات مستقیم، آماره t مربوط به هر مسیر و سطح معنی داری مسیرها گزارش شده اند.

نتایج حاصل از جمع آوری داده ها و تحلیل مضمون نشان داد که ابعاد رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی شامل روش کار واحد یا پروژه، روش کار آزمایشی، روش ایفای

جدول ۲. برآورد ضرایب اثرات مستقیم

متغیرها	ضریب مسیر	خطای استاندارد	آماره t	سطح معنی داری
رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی				
روش کار واحد یا پروژه	۰/۸۵	۰/۳۲	۳/۲۸	۰/۰۰۱
روش کار آزمایشی	۰/۵۲	۰/۴۱	۵/۱۹	۰/۰۰۱

۰/۴۹	۰/۳۸	۵/۲۹	۰/۰۰۱
روش ایفای نقش			
۰/۷۹	۰/۴۲	۲/۵۴	۰/۰۰۱
الگوی شبیه سازی			

مطرح نموده اند، مدل آزمون شده کل برازش مناسبی با داده های گردآوری شده دارد.

در جدول ۳ شاخص های برازش مدل آزمون شده گزارش شده اند که با توجه به معیارهایی که گیفن و همکاران (۲۰۰۰)

جدول ۳. شاخص های برازش کلی مدل آزمون شده پژوهش حاضر

شاخص	X ²	df	CFI	GFI	AGFI	RMSEA
پژوهش حاضر	۱۳۲/۳۷	۳۸	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۰۵۳
حد قابل پذیرش	معنی دار نباشد	-	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۹۰	بیشتر از ۰/۸۰	کمتر از ۰/۰۸

بحث و نتیجه گیری

فراهم کند. جلسات کارکنان بصورت دوره ایی به اشتراک- گذاری موفقیت و حل مشکلات، و باید بخشی از کسب و کار آموزش و پرورش باشد. به رسمیت شناختن این واقعیت که یک برنامه علمی حیاتی و ضمن خدمت مستمر و به روزرسانی، نیاز ضروری است.

نتایج حاصل از جمع آوری داده ها و تحلیل مضمون نشان داد که ابعاد رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی شامل روش کار واحد یا پروژه، روش کار آزمایشی، روش ایفای نقش و الگوی شبیه سازی می باشد. به عنوان یک معلم، شما باید در تلاش برای بالا بردن ارزش تفکر جدی در دانش آموزان خود و تشویق به گفت و گو و بحث در مورد روش های مختلف تدریس تجربی باشید. تشویق و رشد ایده با تمرکز بر فرصت های یادگیری جدید ارائه شده توسط هر ایده جدید امکان پذیر است. در نهایت، دانش آموزان خود را دعوت در یادگیری ماجراهای خود به عنوان همکاران فعال و با اعتماد به نفس در یادگیری کنید.

تجربه گرایی در معنای کلی و گسترده واژه، به نظریه ای می گویند که کل معرفت به جهان خارج را برگرفته از تجربه می داند. در مکتب تجربه گرایی، مشاهده واقعیات و محسوسات، تجربه و آزمایش آنها وسیله ای برای کشف حقایق هستی است لذا پژوهش حاضر نیز با هدف شناسایی ابعاد رهبری برنامه درسی در چهارچوب رویکرد تجربه گرایی پرداخته است. معلمان می توانند خود را با آموزش تجربه در علم با شرکت در دوره ها، موسسات، کارگاه ها، و پروژه ها با معلمان دیگر تحت هدایت کارشناسان در منطقه از روش های علمی، برنامه درسی، و منابع آماده کند. چنین آماده سازی، همراه با برخی از آموزش عملی علوم تجربی است که اغلب موثرترین راه به دست آوردن مهارت در کوتاه ترین زمان است. روش تجربی، موثرترین راه در تغییر آموزش علوم است که کارکنان مدرسه می توانند در روند اصلاح برنامه های درسی به طوری که آنها به سرمایه گذاری در دوره مطالعه و حمایت از معلمان در مدرسه پردازد (۲۲). مدرسه باید مواد آموزشی و آموزش ضمن خدمت لازم برای اجرای این برنامه

از موزه علوم و استفاده از معلمان دیگر، ارائه کنفرانس منطقه ای و ملی و قرار گرفتن در معرض روش، مواد، و یک جامعه گسترده تر از همسالان. بهترین راه برای به دست آوردن تجربه در استفاده از دست در مواد این است که معلم شروع به استفاده از آنها در کلاس های درس خود را با دانش آموزان خود به کار گیرد. مانند هر کس دیگری، معلمان بهترین منبع در استفاده از روشهای تجربی چه ساده و جالب است، و به طور مستمر برای ایده های جدید، تجارب، و منابع یادگیری است.

محدودیت اصلی این پژوهش استفاده صرف از مصاحبه بود، لذا پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی به منظور شناسایی و بهبود برنامه درسی علوم پزشکی در کنار مصاحبه با متخصصان، از پیمایش به صورت کمی نیز استفاده شود. نتایج این پژوهش می تواند برای مسئولان علوم پزشکی در راستای بهبود برنامه درسی و کیفیت آموزش مفید باشد.

روش دیگر برای به دست آوردن تجربه، شناسایی انواع فعالیت های عملی است. شما می توانید این فعالیت ها را بصورت تکه تکه در مجله ها و فعالیت های کتاب، و یا با پیدا کردن واحد منسجم در برنامه های درسی که منتشر شده است یافت، یا از طریق درخواست و پیشنهاد از معلمان دیگر جمع آوری کنید. پس از شناسایی برخی از فعالیت های که شما به آن علاقه دارید، آنها را امتحان کنید ابتدا توسط خودتان و سپس با دانش آموزان.

روش بعدی این است که برای فرصت های شغلی کارآموزی یا کارتابستان در بیمارستان و یا آزمایشگاه های صنعتی است. کار در کنار دانشمندان، یک تجربه بسیار واقعی با روش تجربی است. سپس روش به کارگیری یک مشاور برای کار با معلمان است (۲۳). این مشاور می تواند یک معلم در یک مدرسه یا منطقه، یک توسعه دهنده برنامه درسی محلی، استاد آموزش علوم، و یا یک متخصص شناخته شده ملی باشد.

بسیاری از راه های موجود برای معلمان برای یادگیری استفاده از تجربه در آموزش است، از جمله کارگاه های آموزشی، بازدید

References

1. Wahyuningsih S, Afandi M. Investigating English Speaking Problems: Implications for Speaking Curriculum Development in Indonesia. *European Journal of Educational Research*. 2020;9(3):967-77.
2. Esmail Pour, A. Assessment of knowledge, attitude and skills of elementary school teachers in the education curricula developed. Master Thesis Azad University of Urmia. 2013.
3. Tseng HK, Hsieh CC, Chen RJ. Practice and reflection of principals' transformative curriculum leadership in a Taiwan KIST school. *KEDI Journal of Educational Policy*. 2021 May 1;18(2).
4. Castner DJ. Translating the implementation gap: Three versions of early childhood curriculum leadership. *Early Childhood Education Journal*. 2020 Jul;48(4):429-40.
5. Fang X. Curriculum reform in primary schools in China: A multiple intelligences curricula case study. In 2021 2nd International Conference on Computers, Information Processing and Advanced Education 2021 May 25 (pp. 1360-1364).
6. Lubker JR, Petrusa ER. Utilizing co- curricular learning tools to foster leadership development in graduate and professional schools: Examples and lessons learned. *New Directions for Student Leadership*. 2022 Dec;2022(176):53-64.
7. Santoso G. Model analysis (SWOT) of curriculum development from Civic Education at 21 century, 4.0 era in Indonesian. *IJEBD (International Journal of Entrepreneurship and Business Development)*. 2021 Apr 12;4(2):250-6.
8. Keegan DA, Bannister SL. More than moving online: implications of the COVID- 19 pandemic on curriculum development. *Medical Education*. 2021 Jan;55(1):101.

9. Syamsiar H, Lasmawan IW, Sudiarta IG. Implementation of Independent Learning Curriculum in Social Studies Learning: Literature Review. *Jurnal Ilmiah Profesi Pendidikan*. 2023 Aug 30;8(3):1789-96.
10. Hallinger P, Wang WC, Chen CW, Liare D. Assessing instructional leadership with the principal instructional management rating scale. Dordrecht: Springer; 2015 May 22.
11. Andiola LM, Masters E, Norman C. Integrating technology and data analytic skills into the accounting curriculum: Accounting department leaders' experiences and insights. *Journal of Accounting Education*. 2020 Mar 1;50:100655.
12. Salmani B, Maleki H, Abbaspour A, Hakimzadeh R, Amirteymouri M H. Curriculum leadership, an effective solution in dynamic change and implementation of curricula. *Teaching Research*, 2019; 6(4), 106-126.
13. Donaldson Jr GA. What do teachers bring to leadership? Uncovering teacher leadership: Essays and voices from the field. 2007 Jan 25;131.
14. Fullan M. Leadership development: The larger context. *Educational leadership*. 2009 Oct 1;67(2):45-9.
15. Badali M, Hatami J, Banihashem SK, Rahimi E, Noroozi O, Eslami Z. The role of motivation in MOOCs' retention rates: a systematic literature review. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*. 2022 Dec;17(1):1-20.
16. Badali M, Hatami J, Farrokhnia M, Noroozi O. The effects of using Merrill's first principles of instruction on learning and satisfaction in MOOC. *Innovations in Education and Teaching International*. 2022 Mar 4;59(2):216-25.
17. Badali M, Alizadeh Derakhshi S, Bagheri P, Ansari MR. The effect of team-based learning coupled with Merrill's first principles of instruction on the achievement of learning objectives in nursing students. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*. 2016 Dec 1;7(4).
18. Badali M, Hatami J, Fardanesh H, Noroozi O. Evaluating Instructional Design Quality of Iranian MOOCs Based on Merrill's and Margaryan's Principles. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*. 2018 Dec 1;9(4).
19. Campbell C. Teachers as leaders of teachers' professional learning. *Australian Educational Leader*. 2015 Jun;37(3):16-20.
20. Law EH, Wan SW. Developing curriculum leadership in a primary school: A Hong Kong case study. *Curriculum and Teaching*. 2006 Jan 1;21(2):61-90.
21. Senge P, Kleiner A, Roberts C, Ross R, Roth G, Smith B, Guman EC. The dance of change: The challenges to sustaining momentum in learning organizations. 1999; 5(3): 55-58.
22. Efendi, F. K., & Suastra, I. W. (2023). Implementation of The Independent Curriculum in Elementary Schools. *International Journal of Contemporary Studies in Education (IJ-CSE)*, 2(2), 149-153.
23. Johnson G, Webster G, Boškoski I, Campos S, Gölder SK, Schlag C, Anderloni A, Arnelo U, Badaoui A, Bekkali N, Christodoulou D. Curriculum for ERCP and endoscopic ultrasound training in Europe: European Society of Gastrointestinal Endoscopy (ESGE) position statement. *Endoscopy*. 2021 Jul 26;53(10):1071-87.

Original Article

Identifying the dimensions of medical science curriculum leadership in the framework of empiricism approach

Received: 21/09/2022 - Accepted: 28/01/2023

Shahram Ranjdoust^{1*}

Amin Ebrahimi ghale jough²

¹Associate Professor Department of curriculum planinng, Marand branch, Islamic Azad University, Marand, Iran.

²PhD student, Department of curriculum planinng, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran.

* **Corresponding Author:** Dr Shahram Ranjdoust, Associate Professor Department of curriculum planinng, Marand branch, Islamic Azad University, Marand, Iran.

Email: Dr.Ranjdoust@gmail.com

Abstract

Introduction: The curriculum of medical sciences is one of the important fields in the field of medical education. The aim of the current research is to identify the leadership dimensions of medical science curriculum within the framework of empiricism approach.

Method: The method of the current qualitative research was phenomenological type and was carried out with thematic analysis approach. The community studied in this research was related experts, using the purposeful sampling method, 15 experts (in the fields of educational and curriculum planning and educational management) were selected as a sample. A semi-structured interview method was used to collect information.

Results: The results showed that in the examination of the dimensions of medical science curriculum leadership in the framework of the empiricism approach and presentation of the model, the number of 9 sub-categories was counted, and 4 main themes were finally classified into 4 main categories.

Conclusion: The results of data collection and thematic analysis showed that the dimensions of medical science curriculum leadership in the framework of empiricism approach include unit or project work method, experimental work method, role playing method and simulation model.

Keywords: Curriculum leadership, empiricism, approach, educational planning

Conflict of interest: There is no conflict of interest.